

האיש מקדש פרק שני קידושין

קמה א מ"י פ"ז מהל'
מעילה ה"י:

מוסף תוספות

א. ולפירוש זה משמע שאין בו אלא שר"פ מצומצם בירושלים ובי מדרת מינה טרחא ואונסא דאורחא אינו שיה כגון פרוטה שאם היה כ"כ מן המעשר שהיה שיה כמאן פרוטה היתה מתקדשת. מוס' ה"א"ש. ב. גבי הא דאסר ר' יהודה פטר חמור בהנאה מהיים ומפרש משום דלא מצינו דבר שהקפידה עליו תורה לפרוטו שיה ומותר בהנאה ופריך. ט. כ. כלומר שמתור בהנאה בבבולין א"ע"פ שהקפידה עליו תורה שאינו מותר בבבולין אלא בכסף צורה. ט. ד. ומיהו קשה לפי זה דהו"ל למימר תירויהו לא ניחא להו משום אונסא דאורחא וי"ל דניחא ליה לפרושי טעמא אחרינא גבי ריה דאפי' קיבל עליו אחריות מ"מ לא ניחא לה משום טרחא דאורחא. ט. ופי' מהש"א על רש"י ד"ה משום אונסא. ה. דבירושלים לא שייך טרחא דאורחא. מוס' ה"א"ש. ו. דלא קרינן ביה ערסותיכם בבבולין. מוס' ה"א"ש.

תוס' ר"י הזקן

בהיותו יתד. קודש לה. תתי. טעמא דתרתיה בבי דמתניתין דתני לר' יהודה בשוגג לא קדש, אמאי הא אית ליה לר' יהודה מעשר ממון הו"ל הו"ל, ובהקדש לר' מאיר. (הבא) [בתרא] יחייב טעמא שהיה איה רוצה, ונפקא מינה שאם בדיקונה ואומרת רוצה אני אין צריך לבדוק אותו דמסתמא ניחא ליה. טרחא דאורחא. צריכה להעלותו לירושלים. דנתחל. שם הם קודשין הרי מתחלל שוה היא הוצאתו והוא דבר אסור. ור' יעקב. דלא ידע הי מנייהו. אנסא דאורחא. עליה רמי שהמעשר אין בו כאן ש"פ שלא ניתן להוציא [חרין] לירושלים, ואפילו נמכרו דמיו נתפסין בקדושתו. ואתחא שכיחא לאתגובי טפי מגברא. ממילא. ואע"פ שעליו שלשם ההקדש השתא ניחא ליה שמא אין לו עתה כלום. שיצאו לחולין. להנות בהן מעתה, ושגגת הקדש לר' מאיר בעי. היאך יצאו. במאי יצאו מרשות הקדש אחרי שאין דבירהם קיימים. במבר מאי. אם קונה חפץ במעות הקדש לר' מאיר בשוגג קנה או לא קנה.

איהו לא ניחא ליה משום אונסא דאורחא. פי' צקונטרס דעל כרחק אונסא דאורחא עליה ידיה רמיא שהמעשר אין כלן צו שיה פרוטה שלא ניתן להוציאו אלא צירושלים שאפי' ימכרנו דמיו נתפסין צקדושתו וקידושין לריכין שיהו שוים שיה פרוטה הילך אי הוה ידע מעיקרא דמעשר הוה כיון דצעי לקבולי עליה אונסא דאורחא לא הוה מקדש לה ציה דשכיח לאיתנוסי גבי איתתא טפי מגברא ממשמע מתוך פירושו שלא יחולו הקדושין צמוזד עד שיהו צירושלים וקשה דפריך צצכרות^ב (דף ט:). והרי מעשר שהקפידה תורה צכסף לורה פי' כשפודה אותו לריך לפדותו צכסף שיש צו לורה וקאמר ר' יהודה צמוזד קידש' ומאי פריך והא איהו לא אמר שיגמרו עד שיהיה המעשר צירושלים ואירושלים לא הקפידה תורה צכסף לורה דכתיב (צברים ד): ונתת הכסף צכל אשר תאוו נפשך אלא ש"מ מקודשת אפי' צגבולין אס קבלה את המעשר לכן י"ל כפירוש הקונטרס שני דפייש אי נמי אפי' דאין אחריות מוטל עליו לא ניחא ליה דמיהו לה תרעומת עליה ולמר לו קשתי צדבר שלא הועיל ליד מיהו קשה דמשמע הכא דמתני' איירי צגבולין^ה ואפי' קאמר ר' יהודה צצמוזד קידש דמעשר ממון הדיוט הוה וכן משמע לקמן (דף נד:). דקאמר הפודה מעשר שני שלו מוסיק חומש ומוקי לה כר' יהודה^א והיה ע"כ צגבולין איירי דאי צירושלים אין פודין צו מעשר שני אלמא ששמע דמעשר שני ממון הדיוט הוה לר' יהודה אפי' צגבולין וקשה מפרק חלק (סנהדרין דף ק"ב): דמשמע התם דצגבולין כ"ע לא פליגי דממון צציה גבי עיסת מעשר שני ר"מ פוטר מן חסלה וחכמים מחייבין ואמר רב סדלא מחלוקת צצמעשר שני צירושלים דר"מ סבר ממון צציה הוה ורבנן סברי ממון הדיוט הוה אצל צגבולין צצרי הכל פטורים ו"ל דאע"ג דלר' יהודה ממון הדיוט הוה אפי' צגבולין מ"מ קאמר רב סדלא דלא עיסה היא להתחייב צחלה^ו והואיל ואין ראיה שם לאכול^ז: **אף במבר** לא קנה. ולא יצאו מעות לחולין ואין מעילה לר"מ אלא צאכלה הקדש אצל צמוזיא הקדש אין לו מעילה דכל מקום שהוא שם הקדש חל עליו דכל היכא דאיתא צי גוא דרשמנא איתיה^ח כיון דאי הוה ידע לא הוה מפיך אצל צמוזד קידש דר"מ לטעמיה דאמר הקדש צמוזד מתחלל ומפיך לה מקרא^ט (ואו מעלה מעל) ואין מעילה אלא צצניו^י כלומר צמוזד דאס ירצה לגחלו יקנו מיד ויה שניה היכא דקידש צמוזד וראיה^י דמעלה מעל הוה צמוזד דכתיב (צמדבר ה) גבי סוטה גבי איש כי תשטה אשתו ומעלה צו מעל והתם על כרחק צמוזד קאמר דודאי כשמזנה מודה היא וקרא דונתן הכסף וקס לו למצוה צצלמא דצלוא כסף הוה מתחלל אס ירצה לגחלו ומיהו צצמעשר קאמר רבי מאיר דצין צצוגג וצין צמוזד לא קידש דצמעילה הוה דגלי קרא דצמוזד מתחלל אצל מעשר דכל היכא דאיתא שם מעשר עליו ורבי יהודה סבר ממון צצלם הוה ולכן צמוזד קידש דצמוזע הוה אצל צצוגג לא משום טירחא דאורחא: צכנתות

ולאו ממילא שמעת מינה הרגמה^ב רבין סבא קמיה דרב אמר קרא הוה בהוייתו יהא: ובהקדש צמוזד קידש בשוגג לא קידש דברי ר"מ ר"י אומר בשוגג קידש צמוזד לא קידש: א"ר יעקב שמעית מינה דר' יוחנן תרתי שגגת מעשר דר' יהודה שגגת הקדש דר"מ שניהם אין אשה מתקדשת בהם הדא לפי שאין אשה רוצה וחדא לפי שאין שניהם רוצים ולא ידענא הי מינייהו אמר ר' ירמיה ניחוי אנו מעשר איהו לא ניחא לה משום טירחא דאורחא איהו לא ניחא ליה דניקני איתתא ממילא אלא הקדש תרוייהו לא ניחא להו^ג דנתחיל הקדש על ידייהו ור' יעקב אמר איכא מסתברא מי לא איכא למימר מעשר איהו לא ניחא לה משום טירחא דאורחא איהו לא ניחא ליה משום אונסא דאורחא אלא הקדש בשלמא איהו לא ניחא לה דנתחיל הקדש על ידה אלא איהו מי לא ניחא ליה דניקני איתתא ממילא בעא מיניה רבא מרב חסדא אשה אין מתקדשת מעות מהו שיצאו לחולין אמר ליה אשה אין מתקדשת מעות היאך יצאו לחולין בעא מינה רב הייא בר אבון מרב חסדא במכר מאי אמר ליה אף במכר לא קנה איתביה^ד חנוני כבעל הבית דברי ר"מ ר' יהודה אומר חנוני בשולחני עד כאן לא קא מיפלגי אלא דמר סבר חנוני בשולחני ומר סבר חנוני כבעל הבית אבל דכולי עלמא אם הוציא מעל רבי מאיר לדבריו דר' יהודה קאמר לדידי אם הוציא נמי לא מעל אלא לדידך אודי לי מיהא דחנוני כבעל הבית ואמר ליה לא בשולחני אמר רב חזרונו

דצעי לקבולי עליה אונסא דאורחא לא הוה מקדשה לה ציה דשכיח לאיתנוסי טפי גבי איתתא מגברא. א"י^ה לא רמי אחריות עליה לא ניחא ליה דליתניס מינה פן תיעצב ותאמר לו קידשתי צדבר שלא נהייתי צו: צצלמא איהי לא ניחא לה דניסתה הקדש על ידה. דמה הנאה יש לה צחילולו אס לא תקבלנו יטריך זה לקדשה צהיתר משלו: דניקני איסתא ממילא. ואע"פ שעליו שלם להקדש השתא מיהא ניחא ליה שמה אין לו משלו עכשיו כלום: אשה הא קאמרינן דאניה מקודשת צצוגגת הקדש לרבי מאיר: מעות מהו שיצאו לחולין. להנות מהן עתה ויה יתחייב צין קרבן מעילה: היאך יצאו לחולין. צמה יצאו מרשות הקדש אחרי שאין דצריהם קיימין: צמכר מאי. לקח החפץ צצעות הקדש צצוגג לרבי מאיר קנה או לא קנה: לא קנה. ולא יצאו מעות לחולין ואין מעילה לרבי מאיר בהקדשות אלא צאכול אכולי הקדש אצל המוציא מעות הקדש אין לו מעילה צכל מקום שהן שם הקדש עליהם: חנוני צצעל הצים. משנה היא דמעילה צצוגג המפקיד מעות אצל שולחני אס צרויין לא ישתמש בהם לפיכך אס הוציא לא מעל הגזבר אלא שולחני ואס מותרים ישתמש בהם לפיכך אס הוציא מעל הגזבר דצרותיה עזד דמידע ידע דשולחני לריך למעות תדיר אצל צעה^ז צצין כך וצין כך לא ישתמש בהן דלאו דאעמא דהכי אפקדיהו גציה דסתם צעה^ז צינו משתמש תמיד צצעות לפיכך אס הוציא מעל צעה^ז ולא הגזבר שהפקידו: חנוני צצעה^ז. שאינו לריך תמיד למעות צצותמים לו פירות וכל מכר חנותם צצאשראי ודי לו צצמיעוט מעות צצבירו ר' יהודה אומר חנוני בשולחני: אצל דכ"ע. המוציא מעות הקדש מעל אחד מהם אלמא צמכר לר' מאיר קנה דאס לא קנה היאך יצאו מעות לחולין: לדידי אס הוציא לא מעל לא זה ולא זה שאין מעילה צצעות אלא צצאכולין: (ל) לדידך. דיש מעילה צצעות: אודי לי מיהא דחנוני צצעה^ז. והוא מעל ולא גזבר דלאו צצרותיה עזד וא"ל ר' יהודה לא מודינא לך צהא אלא כשולחני הוה ומעל גזבר דמידע ידע דריך תמיד למעות לקנות סחורה: חזרונו

א) [צכתי]: תרגמה צב יבא סבא קמיה דרב פפא, (ב) [צכתי]: דנתחל וכן לקמן, (ג) מעילה כה: צ"מ מג. מוספתא דמעילה ספ"ב, (ד) [צכתי]: דמתני', (ה) [ויקרא] ה, טו, (ו) [צדפ"ו]: וקידושין לריך שיהו אהו, (ז) [צמכרש"א ט"פ] אפילו, וכן [מהמס' ס' ח] [כא:], (ט) [וישע מוס' צכרות] ט: ד"ה ותן וע' הישע מוס' סוכה לה. סד"ה: לפי, (י) [חולין קלנ"ג], (יא) [ג"ל דמעל מעל] כש"א, (ב) [מעילה ית. ע"ש], (ג) [ג"ל דמעל מעל].

גליון הש"ס

תוס' ד"ה איהו בבה"ד הואיל ואין ראיה שם לאכול. עין צ"מ ד"ה ע"א מד"ה כאן:

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה איהו בבה"ד צאכולין אלא לדידך:

הגהות מהר"ב

רנשבורג א) תוס' ד"ה איהו ופי' והיה ע"כ צגבולין איירי. ע"י ש"ת שאמ"ר ארי' סמון צ"ו דף פ"ו ע"א וע"ש:

מוסף רש"י

חנוני כבעל הבית. הפקידן אצל חנוני הרי הוא כבעל הבית. שאינו רגיל צחילופין כשולחני וצין קן וצין קן לא יעב צין בשולחני. כשולחני. דלפעמים נמי הוה רגיל להחליף כשולחני לפיכך דיע כשולחני (טס).